

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 16. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914. január 21

Amiről sokan megfeledkeztek.

Nyomoruságos világot élünk! Tudja, érzi ezt a legdohosabb konyhában sanyalódó szegény ember s a legfényesebb palotában élő ur is. Tudja mindenki a legkisebbtől a legnagyobbig, a legszegényebbtől a leggazdagabbig, hogy mily válságos a jelenünk, hogy mily óriási a pénz hiány!

És hiába, legtöbb emberben nagyobb a hajlandóság a rosszra, mint a jóra; mikor valaki tudatára ébred, hogy mily nagy a nyomor, első érzése a szájalom s önkéntelenül gondolja magában: „Ha tőlem függne, segítenék rajta“ és siet menteni magát, de hiába: Egy ember milliókkal szemben oly parányi lény, hogy bármit kezdjen is, az csak észrevétlen marad!

Pedig dehogy! egy hétköznapi ember néha néha, a nagymillióknak oly végtelen szolgálatot tehet a milyent hirtelen elgondolni is nehéz!

Igen ez így van! Az anyagi válság maga után vonja az erkölcsi romlottságot. Hány és hány százezer munkanélküli férfi és nő van, ki dolog után nyújtja a kezét. Ki szívesen küzdene, fáradna reggeltől estig, szembe szállna hideggel, éhséggel, csak hogy kenyeret és meleg otthont szerezzen magának. Lükket erejében az élet, egészséges, friss és erős, küzdeni, dolgozni szeretne a létért, az életért — mert ember! És nem lehet, mert nincs pénz! Nem adnak munkát az emberek!

És ekkor jön egy hír! Kiváncsi rá mindenki; hiszen a legkisebbtől a legnagyobbig, a szegénytől a gazdagig beszél róla mindenki. Mi az a hír? Turesányi Elzát meggyilkolták. És a kiváncsiság tudakozódik. Ki volt az a Turesányi Elza? Miért gyilkolták meg. Kezébe vesz egy ujságot. És ebből megtudja, hogy Turesányi Elza egy szegény,

paraszt kis mosogató leány volt, ki a büzös, ködös konyhában, reggeltől késő estig az edényeket mosogatta, tisztította és itt valaki véletlenül megmondja neki, hogy jó arca van, nem való mosogató lánynak; ő ekkor elmegy szállodába 3-szor annyi fizetéssel, kiszolgáló lánynak. Itt már nem egy hanem sok-sok ember mondja, érezteti vele, hogy fiatal, szép és megél a dolog nélkül is. És a fiatal szép Elza hallgat a szóra, ezeket érő ajándékokat kap, sok-sok pénzt gyűjt dolog nélkül és milliomos lesz!

Olvassa ezt mindenki, hiszen a kíváncsiság az ember egyik természeti tulajdonsága! Olvassák ezt a különösen kíváncsi asszonyok, lányok. Olvassa sok-sok ezer lány; fiatal és szép, kinek talán nincs meg a mindennapi eledele, a meleg otthona, kellő ruházata! És amint olvassa elszédül...!... Mámoros lesz! Lássa Turesányi Elzát maga előtt, hiszen az is közönséges, nyomorult szegény leány volt és ékszereket, milliókat szerzett! Pedig nem dolgozott...! Ekkor a munkanélküliség a nyomor ördöge hatalmába kerít egy lényt, lehet, hogy épen egy tiszta érintetlen, de a nélkülözéstől okosan gondolkodni már nem tudó lény...! És azt sugja fülebe: Hátha...!...

És ennek az ujságeikknek hírére és erre a buzdító szóra megtántorodik, Isten tudja, hogy hány és hány elesigázott, nélkülözésben már-már elpuhult női lélek! Próbál küzd ujjal erővel, teljes erejéből új világot, boldogságot teremteni magának, de nem a munka, dolog árán, hanem...?!!

Vagy olvassa a hirt egy olyan lány, ki ha nemis nyomorog, küzd, de vannak lelke mélyén elérhetetlen vágyai. Tegyük fel, érzi hogy szép. Szeretne feltűnő lenni, óhajtja hogy bámulói legyenek, hogy beszéljenek róla az emberek és irigyeljék! És akkor jön a példa az ujság-cikk a melyben Turesányi Elzáról, ékszereiről, vagyonáról, barátairól meséket zengenek! Mohón olvassa és közben lelkében irigység, gyűlölet támad. Hiszen ő is szép, fiatal, mért ne lehetne ő is gazdag, feltűnő, mért ne csodálhatnák irigyelhetnék őt is az emberek? És amint így töpreng lelkében már kialakul az elhatározás, a vágy és szinte ürelmetlenül erős akaratral küzd, megragad minden eszközt,

alkalmat hasonló akar lenni. — Szinte magának sem meri bevallani — mesés gazdagságok a híres szépségű Elzához!

Hiszen az utat, a melyen haladnia kell immár ösmeri!...

S mindennek ki az oka? Egy bohém uri ember, ki mikor a nagy nyomort, a váltásos jelent látja és hallja, talán épen úgy siet önmagát megnyugtatni, mint a többi jó szívű ember „Szívesen segítenék, de egy ember milliókkal szemben parányi lény“. De azért nyugodtan megírja, fényesen kiszínezi lapjában, hogy Turesányi Elza csak szegény, mosogató leány volt és dolog nélkül milliót szerzett stb.

Riportjával hatást, nagy hatást akar kelteni, de nem gondol arra, hogy ennek a hatásnak szomorú, igen szomorú keserves következményei lehetnek. Hogy egy hétköznapi ujságíró ember, ki talán változtatni, segíteni szeretne a nyomoruságos jelenen, mily mérhetetlen gyorsan sodorhatja bele ezeket a feneketlen romlottságba! Mert hiába! Egy ujságíró milliókhoz szól, millióknak ír; s aki a milliókhoz szól annak kell érteni a nagy tömeg nyelvét, annak ismerni kell a megszólítás módját és a megszólított nyelvezetét.

Egy ilyen embernek nem szabad önzőnek lenni, annak nem szabad mindig a saját malmára hajtani a vizet! Egy hivatásos írónak, ki százezreknek beszél, a közjót mindig szem előtt kell tartania, annak oly hangon kell beszélnie, hogy aki olvassa, mindenki megérthesse és ha már úgy tud beszélni, hogy mindenki érti, a társadalom legalsóbb fokától a legmagasabbjágig, akkor ez az igazán hivatásos író tudományát ne arra használja fel, hogy a gonosz tett kiszínezésével örvénybe rántja száz és száz olvasóját, hanem, hogy az ocsmányságtól elretentse; mert ez a legnemesebb, legszentebb munkásság és ehhez kell az igazi nagy tudomány!...

Oh, de hányan elfeledkeztek erről, mikor a Turesányi Elza meggyilkolását megírták!...

Kuszkóné H. I.

HOLLANDY, PAPP és VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fényezése (a helyszínén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 20.

Beóthy Pál elnök az ülést fél, 11 órakor nyitja meg.

Balogh igazságügyminiszter két törvényjavaslatot nyújtott be, még pedig a választójog szabályozásáról és a hágai nemzetközi egyezményről a váltójog dolgában.

Szász Pál indítványozza a mentelmi biz. nevében, hogy Barabás Bélát jknyvi megrovásban részesítsék.

Sajtóvita.

Bosnyák Géza tiltakozik az ellen, hogy kellő előkészítés nélkül hozták a Ház elé a fontos javaslatot. Egyetért az Egyesült Allamok elnökének kijelentésével.

Platthy György: Nem így gondolták ki a jogászok, kik a multban lelkesedtek a sajtóreformért, hanem azt hangoztatták, hogy a sajtószabadságunk sértetlen legyen.

S a miniszter oly elveket hozott meg, a melyek eddig a bünvádi perrendtartásban ismeretlen voltak, s hogy okot adnak a gyanura, hogy a törvény a kormányhatalmat szolgálja. A miniszter a sajtó rombolására tér.

Elnök **Gr. Lázár S.** a képviselő urat rendreutasítom.

Szmrecsányi: Miért. **Elnök** őt is rendreutasítja.

Papp Z.: Miért? — **Elnök** őt is rendreutasítja.

Ráth: Ma ez a lemez van a fonográfban. **Elnök** őt is rendreutasítja, majd újra rendreutasítja, **Ráth** Takácsra mutatott majd elmondom mit mondott saját pártjáról. **Platthy** befejezi beszédét, a javaslatot nem fogadja el.

Balogh Jenő ig. min. a felelősségre vonatkozólag ismét kijelenti, hogy tessék mindent megírni, minden visszaélést leleplezni, de a felelősség alól ne lehessen kibujni. Eppen azért, a nyomdász felelőssége is indokolt, de csak legutolsó esetben

Ami Szmrecsányinak leleplezését illeti, hogy a munkapárton palota forradalmat és

hogy ezt a javaslatot ő (szóló) nem szívesen képviseli (Szmrecsányi közbeszól: legalább én ezt fedeztem föl. Derűtlenség a jobbon!) **Balogh** folytatja, nincs joga az ő jóhiszeműségében senkinek kételkedni.

Amibe ő fogott, mindig belevitte egész lelkét, ami a palota forradalmat illeti, talán a kártérítés kérdéséről -hallott Szmrecsányi valamit. Ebben a kérdésben a munkapárt értekezletén, **Kozma A.** más indítványt adott be, ezt a pontot akkor nyílt kérdésnek hagyták. Ebben nincs semmi forradalom, de arról biztosíthatja Szmrecsányit és a Házat, hogy ha abban a kérdésben a többség nem lesz az ő álláspontján, akkor ő levonja a konzekvenciát.

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után Szmrecsányi személyes kérdésben szólal fel.

Balogh válasza után **Vertán** Endre, majd **Polónyi** Dezső beszélt a javaslat ellen **Huszár** Károly bejelentette interpellációját **Turesányi** Elza ügyében, amint arról már megemlékeztünk.

A horvát bán a királynál.

Bécs, jan. 20.

Skerlecz Iván báró horvát bán titkárának **Havtisek** drnak a kíséretében ma reggel ideérkezett. A mai nap folyamán a bán kihallgatáson jelent meg a királynál, hogy újévi jókívánásait tolmácsolja és egyszerűsmind a folyó politikai ügyekről jelntést tegyen. A bán az uralkodóháznak Bécsben időző tagjainál is tisztelegni fog az újév alkalmából.

A bankkamatlábat újra le szállították. Az Osztrák-Magyar Bank 5 1/2%-ról 5%-ra szállította a kamatlábat. Ez a hír nagy megkönnyebbülést fog okozni széles Magyarországon. Ez annak a jele, hogy az eddig visszavonult tőke újra áradni kezd s közgazdasági életünk újra visszanyeri rendes képét. Talán.

A Nváradai Kath. Növédő-Egylet működése SZILAGYI DÓZSA titkári jelentésében.

Ki ne csodálná a hatalmas természetben megnyilatkozó sokféleséget: a ragyogó vízeseptől a hullámzó vagy tükörsima Oceánig, a pehelykönnyű porszemtől a hegyóriások óriási tömegéig, a pislogó szikrától a dübörgő villámokig, vagy a nap tűzben égő arcáig, az észrevétlen sejtől a teremtés koronájáig: mily erő és gyengédség, egyszerűség és sokféleség, igénytelenség és fenség, mozdulatlanság és kiszámíthatatlan gyorsaság és ebben a kápráztató változatosságban, szédítő nagyságban, kiszámíthatatlan távoltságban, mérhetetlen tömegben és sulyban tudós és művész egyet keres: ami ebben az ünnepélyes világegyetemi panorámába szabályszerűséget, cél és törvényszerűséget: egységet visz.

Nézzünk az ember élet óriási birodalmába. Első tekintetre ez egy gomolygó khaosz, amelyben az embereknek kiegyeztetetlen gondolatait és vágyait, a műveltség változatos rétegeit, a nevelés különböző irányait, a foglalkozás megszámlálhatatlan

ágazatait, az erkölcsi érzék kiszámíthatatlan megnyilatkozásait, a vagyoni helyzet eltérő arányait, az éghajlati és faj különlegességek nagy ellentéteit látjuk; és a lét e bámulatot keltő hullámveréseiben, ebben a szédítő zajban és kábító harcra ellentét en az Egyház, az apostol egyet keres: ami örök, ami szellem, amiben egyik az emberek: a lelket.

Az emberi lélek üdvének egyedüli és fanatikus szomjuhozása az, ami a világot az Egyház számára az apostoli működés oly sokirányú és beláthatatlan birodalomná teszi és megteremtette az egyletekben az apostoli munkálkodás oly különböző alapszabályokkal bíró formáit, amelyek azonban, akármily szárazak is legyenek, az örök értékekben való hit által tartalmat, életet és erőt nyernek.

Az Egyház és ennek apostola nem ismer kort, társadalmi állást, vagyoni vagy erkölcsi helyzetet, családi vagy társadalmi érdeket, békét, háborút, amelyben akármily eszközökkel ne a lelket akarná megmenteni.

Ezért karolja át a gyermekeket bölcsőjében és az iskolában és lesz a gyermekvédelem apostola; ez vezeti a Szent Vince és Erzsébet-egyleteiben a szegények dűledező gunyhójában vagy a kórházak jodiformos

Bonyodalmak a tűzéraktanya munkálatainál

Az asztalossegédek panasza.

Még meg sem kezdték jóformán a nagyváradi honvédtűzéraktanya építését, már is a sztrájk szele fujdogál.

A laktanya asztalos munkálatait, tudvalevőleg az asztalos kisiparosokból alakult alkalmi szövetkezetnek adja ki a fővállalkozó s ezáltal a munkálatok biztosítva vannak a helyi iparosoknak és helyi iparos munkásoknak.

Azonban az asztalos iparos munkások, akiknek most munkájuk lenne, elégedetlenek, mert kevésnek tartják azt a munkabért, amelyet a munkálatokban résztvevő kisiparosok fizetni akarnak nekik.

Mint értesülünk, tegnap az asztalos munkások nevében egy küldöttség kereste fel **Rimler** Károly polgármestert, **Sichermann** Mór szociálista szabómunkás vezetése alatt, aki elpanaszolta, hogy a kisiparosok aránytalan csekély bérösszeg mellett akarják most velük a tűzéraktanya munkálatait elkészíttetni. Kéri a polgármestert, hogy az asztalos munkások érdekében lépjen közbe és érvényesítse befolyását.

Rimler Károly polgármester megígérte, hogyha az adatokat rendelkezésére bocsátják s azok igazolják a munkások panaszainak helyes voltát, eljár az ügyükben, hogy a sérelmek orvosoltassanak.

Mint értesülünk, az asztalossegédek azt panaszolják, hogy az asztalos kisiparosok heti 25 korona munkabért akarnak fizetni s ezen összeggel nincsenek megelégedve.

Állítólag a munkások, ha magasabb bérösszeget nem kapnak, sztrájkba lépnek, sőt a többi szakmakeli munkások is készek az asztalos munkások érdekében szintén sztrájkba lépni.

termeiben; ezért bont zászlót az ifjuság és leányvédelemre és lángpallóssal állja utját, hogy a pornografia vagy prostitúció ezek lelkét az iszapba ne rántsa; kíséri egy jobb hazát kereső kivándorlókat **Szent-Rafaél** egyleteivel; nevet ad, gyógyít szívet, családot teremt és gyermekeket ment a **Regiszi Szent Ferenc** egyleteivel, amelyek a vadházasságokat törvényesítik és rendezik; az evangéliumi elvek termékenységet és kiegyenlítő erejét viszi az a szövetkezetek által a gazdasági-életbe és ezekkel ellensúlyozza és oltja ki az osztálygyűlölet társadalmat égető lángjait.

Az Egyház működésének ez csak egy igen hézagos és nagyarányú vázlata: és mégis ebben hány apostol szive forr, esze szikrázik, tevékenysége lángol és hány ember erkölcsi és gazdasági érdekét fogja át és bámuljuk azt a csodát, erőt, ami ezt élénk varázsolja; *mindezt és mindent a lélek mozzgat.*

Ennek a világraszóló tervnek egy kiesi, de mégis értékes része ez az egylet és ennek minden tagja, különösen a működő patronesz testvérek, akiknek életének és működésének ezen Egyház elvei körül kell forogni.

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógyár

FEST

TISZTIT

MOS

A LEGSZEBBEN.

— Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve. —

FONTOS! Nagyváradi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

Mindenesetre különös, hogy az asztalos segéd munkások, akik között, van elég intelligensebb egyén, nem tudják a saját ügyüket elintézni a munkaadókkal, hanem Sichernmann Mór szocialista vezető segélyére szorulnak, ami olyan színvetet ad az egész dolognak, hogy itt a szakszervezet keze működik. Ha igazságuk van, bajukat maguk is el tudják intézni s bizonyára a munkadók sem zárkoznak el az olyan követelések elől, amelyek igazságosak.

A munkákat az iparosok is elég lenyomott árak mellett vállalták el s éppen azért voltak a legolesőbbak, hogy esetleg bár ha kevesebb bér mellett is, munkát kapjanak, de egyttal keresetet biztosítsanak munkásaik részére is. Ez természetesen magával hozza azt is, hogy a munkások is redukálják követeléseiket, tekintettel éppen arra, hogy a válságos gazdasági viszonyok miatt ezer és ezer munkás kéz hever.

Hiszszük és reméljük, hogy a munkadók nem igyekeznek a helyzetet igazságtalanul kihasználni, de akkor elvárjuk és elvárja a város közönsége, hogy a munkások is méltányos álláspontra helyezkedjenek s ne üljenek fel a szakmájukhoz sem tartozó szocialista vezetők bujtogatásának.

Ilyen uton, azt hiszszük, sikerül a békés megegyezés, úgy a munkaadók, mint a munkások megelégedésére.

A szatmári püspök diszdoktor.

Szatmár, jan. 20.

A budapesti egyetem hittudományi kara Lukács József dr. prodekan vezetésével ma adja át a diszdoktori oklevelet Boromissza Tibor püspöknek.

Minden katolikus kereszténynek az Egyház elvei szerint kell élni, de patronessz testvér már gyertyatartóra helyezi magát: ki meri hívni életére a kritikát, mert meri magáról hinni, hogy ki is tudja állani.

Az aki a nyilvános élet terére lép, az az erkölcsi következetesség útján járjon, szerepéből, amelyet betölt, vonjon le minden következményt a szűkebb családi körére, ép úgy, mint a nyilvános tevékenységére nézve az utolsó betűig, nehogy következetlenségével ne csak magát, hanem még az ügyet is diszkreditálja.

Aki önként a katolikus jelleggel bíró charitatív működés apostolává szegődik, az a vallásának tartalmát érvényre juttassa a legtökesebb gondolatától nyilvános szerepléséig, beszédjétől az újságolvasásig, mert ha itt ellentét mutatkozik, ha vallásának elveit magán vagy nyilvános életben megtagadja, nem apostola az ügynek, hanem kerékkötője, mert egyszerre két táborban nem lehet az ember.

Egy patronessznek, aki nemcsak egyszerűen nevelésre vállalkozik, hanem a krisztusi pedagógia mesterévé avattatja magát, mindig szem előtt kell tartani, hogy ő ezáltal tartozik, nemcsak pártfogoltjai, hanem még patronessz testvérei előtt is a hit-

A Kath. Patronázs-egyesület közgyűlése

A Kath. Növédőegyesület tegnap tartotta közgyűlését a Szent László-menedékház nagyszobájában a tagok nagy és élénk érdeklődése mellett. Beszámoltak egy esztendő lelkes, szép, apostoli munkájáról és ez az önzetlen tevékenység, ezek a nemesen szép eredmények, melyekről Szilágyi Dózsa titkári jelentése számolt be, csak a legmélyebb, legőszintebb elismerést válthatjuk ki a lelkekből.

A közgyűlésen jelen voltak: Özv. Óváry Sándorné elnöknő, özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Grócz Béla kanonok, Grunwald Henrikné, özv. Személyi Kálmánné, özv. Olasz Ákosné, Muresán Valérné, özv. Olasz Ákosné, Kuchta Endréné, Harmathy Endréné, dr. Molnár Imréné, Sándor Albertné, Óváry Klárka, Szahlender Károlyné, Manicz Julia, Justh Károlyné, Justh Magda, Désy Mariska, Rimanóczy Erzsébet, Szabados Pálné, Grósz Anna, Fröhlich Jánosné, Jablonszky nővérek Sándor Albertné, özv. Bulyovszky Józsefné, Raffay Kálmánné, Kazinczy Mária, Szilágyi Dózsa, Imrik S. Zoltán, Lestyán Endre, Gálffy Sándor, Mazurek Gyula, dr. Krüger Jenő stb.

A megnyitó beszéd.

Özv. Óváry Sándorné elnöknő a következő lelkes, szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Még élnek lelkemben azok a nagy napok és gondolatok, amelyek a budapesti országos katolikus nagygyűlésen, különösen pedig a katolikus nővédő egyesület országos kongresszusán átéltem, amelyek erőt, bizalmat, a célunk iránt való lelkesedést, együletünk iránt való szeretet növelték bennem.

Láttam egy eszmének, az apostoli léleknek ünnepélyes megnyilatkozását, ami örömmel töltött el. Nem vagyunk magunkban, mert a mi együletünk egy nagy tábor-

nak kisebb csapata, amelyet ehhez a táborhoz ugyanaz a hit és lelkesedés fűz, ugyanaz a vágy a lélek keresése és megtalálása után; ez a hit pedig személyünket és együletünket egy nagy multtal dicsekvő és milliókból álló világegyházhoz és az örökkévalóságához köti.

Azt is láttam, hallottam, hogy az egyletek mindenütt küzdenek mindazzal, ami egyes embereknek is csak ellensége lehet.

Nem rózsás az életük; az utjuk tövises, azoknak is lankadó lelkük, fáradó testük van; nem találunk mindenütt megértésre és támogatásra; munkájuk nyomában nem fakad mindig hála, nem terem számukra mindig babér. Szóval küzdeniök kell, de tudnak küzdeni, mert van hitük. Küzdelem nélkül nincs hit, hit nélkül nincs küzdelem; igazi érdemszerző nélkül nincs diadal; győzelem nélkül nincs boldogság és dicsőség.

Még egy gondolatot akarok megpendíteni. Nagyon meghatótt egyik kedves patronessz testvérünknek a kimutatása a pártfogoltjairól, akiket a karácsonyi jutalmazásra érdemeseknek talált. Nem a saját szavaiban akarta az ajánlat erejét találni, hanem hogy hányszor gyónik és áldozik és mondjuk dicséretére, vannak oly pártfogoltjai, akik hetenként többször áldoznak. Szóval ez a testvérünk a lelki élet ismertető jegyével ajánlta a leányait; ezeknek az erkölcsi értékét a lelki élet megnyilatkozásaiban kereste.

Ime kedves testvérek ez példa és utmutatás, hogy miben versenyezzünk, miben legyünk nagyok. Igyekezzünk példánkmal és szavunkkal, de főleg a néma és mégis a minden szónoknál ékebben szóló példánkmal minél több lányt az erkölcsi erő és megnyugvás forrásaihoz, a szentségekhez vezetni, mert csak az az igazi védő nő, aki a legnagyobb erőt és a boldogság leghatásosabb tényezőjét: a hitet pártfogoltjainak kincsévé tudja tenni: csak az a védőnő a nevelés igazi művésze, aki az erkölcsi erőt tudja falkasztani és azt tudja emelni.

Miután ezen ünnepi gondolatokkal a közgyűlést is az okulás és buzdulás alkal-

elve nek az életben való megvalósításával tündökleni.

Egy ily patronessz szó nélkül, életével lelket tud szentelni és ily patronessz testület egy oly gárda, amely erkölcsi súlyával batáskörébe tudja vonni pártfogoltját. Csakis így lehetett megszentelni azt az 51 vasárnapot a mi közgyűlés óta, hogy ezen délutánok a kedves szórakozás keretében az erkölcsi fellendülés szent órái voltak.

Ez a törekvés, hogy a patronessz minél rátermettebbé tegye magát szellemileg és erkölcsileg a nevelői tisztjére, sugárzott ki a konferenciákból, a pedagógiai előadásokból, a kötelező közös áldozásokból.

A patronázs, amely valóban 1913. évi május 4-én alakult meg Grócz Béla prépostkanonoktól tartott felavatáson, egy erkölcsi testület, amelynek gondos és szerető figyelmének kísérni kell a pártfogoltját nemcsak a templomba, hanem az életben is és ez teremtette meg az érdemjegyek és jutalmak kiosztásának gondolatát, amelyek látható örömet okoztak a jutalmazottakban, akik nemcsak kedves emléket kaptak ezzel, hanem egy értékes erkölcsi bizonyítványt, amit nem a szeszély, hanem a megfontolt erkölcsi értékelés adott.

A szegénység és munka sivárrá, kino-

san egyhanguvá lesz, ha nincsenek oly órák az ember életében, amelyekben a szív felmelegedik és ünnepélyes hangulatra emelkedik. Ezek a kedves órák voltak a patronesszek névnapjai: amelyeken a szeretet, mert szava kiterhetett és figyelmes szívre talált, a pártfogoltak lelkében erősödött és különösen magas hatványra szállott a karácsonyi ünnepélyre, amikor a béke és öröm keneteljes érzelmei hullámzottak a lelkekben.

Ezt a szív redői közt járó nevelő testületet váratlanul egy oly kitérítés érte, amely kiemelte a hétköznapi egyhangúságából, hogy érzelmeit egy fenkölt gondolkodású fejedelmi hölgy előtt.

Erzsébet főhercegnő ő cs. és kir. Fensége előtt tolmácsolja, aki a „magasztos célu egyesületre a jó Isten áldását” kívánta és 200 koronával az egyület alapító tagjává lett.

Az 1913. június 20-án tartott rendkívüli választmányi gyűlésen egy külön felirattal fejezte a választmány hódolatteljes háláját Öfensége előtt, aki „szerény együletünk esendes működése közben egy történelmi ténnyel és nemes lelkének áldást adó szavaival jelent meg. Ami együletünk életének egy oly fénypontja, ami ragyogó sugarakat áraszt még arra a szegény a hétköznapi kenyérkereső gondjaiban őrldő munkásleányra is.”

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszergyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

anol oriasiválasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készítettnek.

Telefon 419

mává óhajtottam tenni, üdvözölve a m. t. vendégeket és kedves patronessztestvéreket, az együletünk II. közgyűlését megnyitom.

Az éljenzés után

Szilágyi Dózsa

az egyesület apostoli buzgósága, páratlan agilitású titkára olvasta fel titkari jelentését, melyet lapunk tárcarovatában közlünk. A tartalmas, szép jelentés önmagáért beszél, szükségtelen hozzá bővebb kommentárt fűznünk.

Dr Krüger Jenő olvasta fel ezután a pénztári jelentést.

Választások következtek: Egyhangú lelkesedéssel választotta meg az egyesület titkárrá továbbra is Szilágyi Dózst, pénztárossá pedig özv. Grunwald Henrikét.

A választmány tagjaivá megválasztották Imrik S. Zoltán, Lestyán Endre és Halász Gyula plébánosokat, Gálfy Sándort, özv. Des Echerolles-Kruspér Gilbertnét és Harmathy Károlynét.

Grócz Béla beszéde.

Grócz Béla kanonok a következő szép beszédet mondotta ezután, amely mély hatást gyakorolt a hallgatókra.

Az apostolok fő igyekezete oda irányult, hogy az Ur Jézus hitbeli és erkölcsi elveit a való életre alkalmazzák és így az új keresztények életét ezek szerint szabályozzák. Erre vonatkozólag az apostolok leveleiben a különböző életpályákra nézve érdekes utasításokat találunk.

Például a nők illetőleg ezt mondja szent Pál: „Az asszonyok tisztességes öltözetben szeméremmel és józansággal ékesítsék magukat és nem fodorított hajakkal vagy arannyal vagy gyöngyökkel vagy drága öltözetel, hanem amint asszonyokhoz illik, ajátosságot mutassanak jócselekedetek által.”

Szent Péter pedig: „Kiknek ne a külső hajdiszben vagy aranyviseletben vagy öltözékben legyen ékességek, hanem az elrejtett belső ember, a csendes és szerény léleknek romlatlansága az, mi igen becses Isten előtt.”

Az egyesület a négy választmányi gyűléssel működésében nyugvópontokat tartott, nem hogy megpihenjen, hanem, hogy az eredményeken emelkedjék, működését ellenőrizze, okulást és buzdulást merítsen a jövőre.

A működés sikere nem a számon, hanem az erkölcsi erőn fordul meg. A nagy szám még nem képvisel erkölcsi erőt, de kis testületben is nagyon élénk létező lakozhatik. Örömmel lehet mondani, hogy a 17 patronessz illetőleg patronessz jelölt lelkesedéssel és komolysággal végezte hivatását, amivel még az országos kongresszuson is sikert aratott.

Az erkölcsi erők is ellankadnak, a szellemi tevékenység természetlen lesz gyengén táplált testben. Anyagi erők nélkül a tehetőség és buzgóság nagyokat gondolhat és akarhat, de maradandót nem alkothat. A szellemi és erkölcsi erők guzsbakötése, az egyéni kifejlődés akadályai, a haladás lomha kerékkötője, ha a létért való küzdelemben kell emészteni az erőt. Ezért memorandumot terjesztett az egyület a megyés püspökhöz és a Ft. káptalanhoz. Eddig is segítettek, de nagylelkű határozatuk 300—300 koronával

A két apostol ezen utasítása világosan jellemzi a nők lelkiállapotát abban a zsidópogány társadalomban, melybe ők Krisztust bevinni igyekeztek. Hiányzott nálok a legfőbb ékesség: az elrejtett belső ember, a csendes és szerény léleknek romlatlansága. Hiányzott az az ajátosság, mely jócselekedetekben nyilatkozik meg. Ez a belső üresség azután nagyon természetesen másutt iparkodott kárpótlást, betöltést keresni, tudniillik az emberi romlott természet rendetlen hajlamainak szabad fókra eresztésével, nevezetesen a hiúságnak és öntetszelgésnek az öltözetben való cifrázkodás és fényezés és az érzi élvizeteknek hajhászása által.

De ez az apostoli intés egyuttal azt is megjelöli, hogy milyenné akarták ők nevelni és átalakítani a Krisztus szellemének beoltásával a nőnemet, hogy ez, egy francia püspök kifejezése szerint, az emberiségnek ne csak szebbik, hanem jobbik nemévé is váljék.

Kitűnik a három főirány, melyben a keresztény nőnek jeleskednie kell.

Krisztus vallásának először is a belső embert kellett átalakítani, azaz a lelket felszabadítani a test rabságából, hogy ez a lélek legyen ur a házban, az ő magasan szárnyaló, Istent kereső nemesebb vágyaival azokkal az erényekkel, melyek őt ékessé és Isten előtt becsessé teszik.

Am ilyen fölemelkedést a pogány világ nem tudott adni. S ha a nemesebb lelkek birtak is ennek némi sejtelmével, hiányzott hozzá az az erő, az az emelőgép, melyet csak Krisztus nyújtott az által, hogy beköltözik abba a jótól üres, de nemtelen ösztönökkel annál inkább telített lélekbe, s annak ragyogó szépséget és szárnyakat kölcsönöz, hogy méltó legyen magasztos rendeltetéséhez és tudjon repülni is annak elérésére. „Krisztus lakjék — mint sz. Pál mondja — hit által szívetekben, meggyökerezve lévén a szeretetben.”

S ha ez a Krisztus lakik a lélekben az ő élő hitével, ha az ott megtestesül az ő maasztjaival, ez lesz az apostol-követelte ajátosság, mely a lelket annyira heviti, hogy lángokba csap ki, világít és éget maga körül, azaz ajátosságot mutat jó cselekedetek által.

az együletet a tengődés bizonytalan eshetőségeiből kiemelték.

Anyagi sikerről számolgat be az egyület színi előadása, amely amig egyrészt a rendezők türelmének fényes erkölcsi bizonyítványa volt, másrészt nem megvetendő az a nevelő hatás, amellyel a pártfogoltak egyszerű szüleiére gyakorolt az a körülmény, hogy leányaikat uri hölgyek szerető vezetése alatt látták, ami annál értékesebb, mert modern korunk éles ellentéteket állított fel az osztályok között, úgy hogy a közönséges munkás az értelmiségben csak henylő rab-szolgatartót lát.

De a lelki életre fősulyt helyezvén, nem hanyagolták el az élet gyakorlati oldalát sem, mert több pártfogolt járt főziskolába és szabászatra, ami az életben való érvényesülhetésnek bizonyára nem megvetendő tőkéje.

Itt is elbucszunk azoktól, akik elhagyták a testvéri kört, amelyben munkájuk e. nléke nemesak a papiron, hanem a szívekben is él. Vueskics Aranka, özv. Krüger Viktorné, Kazay Lászlóné, Keledi Margit és Páll Ilona buzgóságát mi nem jutalmazhatjuk, de példakép őrizzük. Legyen jutalmuk mély hitük, amely a nemes szándék-

Világot gyújt először az ő közvetlen körében, családjában, hivatása terén és azután mindazon irányban, melyet felöllehet s ahol lelki és testi bajok az irgalmasság lelki s testi cselekedetei után kiáltanak.

A pogány-zsidó világban nem voltak, de a Krisztus országában azonnal megtermettek a diakonisszák és azok a külön néven nem említett önfeláldozó hősnők, kik életük legfőbb feladatául tekintették a lelki és testi nyomorok gyógyítását, mert meggyökerezve voltak a Krisztus szeretetében.

Es csak természetes, hogy az ilyen, Krisztus által lakott lelkekbe nem férkezett be a világ hiúsága, az életnek az a léha felfogása, mely csak külsőségeken kap és célul csak azt akarja ismerni, hogy minél jobban fölmentse magát hivatásos és egyéb kötelességektől és minél több élvezetben merítse ki idejét és erejét.

Nem öltöztek ők szórzsákba, nem kerültek az emberek, nem dobták el maguktól állásuk, vagy méltóságuk diszeit, de esztelenségnek és bűnnek tartották a felesleges fényűzést és a minden időben létező és uralkodni vágyó divat szélsőségeit, melyek olykor nemesak a komolyságba, hanem a keresztény tisztességbe is ütköznek.

Ma már a vak is látja, hogy azt a szabadságot, melyet a mai korszak minden téren kivivott és mindinkább kiterjeszteni törekszik, a Krisztussal ellenkező áramlat is ugyancsak iparkodik kihasználni és ezzel megteremtette a modern pogányságot, amelynek életjelenségei minden irányban sajnosan mutatkoznak, tehát a nők világában is.

Ezzel szemben Krisztusnak mintegy újabb hadjáratra kell kiindulni. Egyházának, mely apostoli munkáját a világ végéig bizta, újabb-újabb alakokra kell felváltani azt az apostoli működést, mellyel hajdan az apostolok az emberiséget Krisztusnak meghódították. Ez hozza létre azokat az újabb egyesületeket, melyeket apáink nem ismertek, de melyekre ma már szükség van. Új bajok új gyógyszereket és gyógyeljáráásokat követelnek.

Nem nehéz a női világban is fölfedezni azokat a pogány tulajdonosságokat, melyeket az apostolok megróttak és megszüntetni akartak. Prohászka kifejezése szerint „az

ból fakadó tettet, sőt még a legigénytelenebb gondolatot is a beláthatatlan örökkévalóság egyedüli értékes és jutalmazó végtelenségbe kapcsol.

Ugyanezen gondolattal hódolunk még azok előtt is, akik jótéteményeikkel együletünk imás halára kötelezték. A *tiszta szándék* égi alchimája a megyés püspök és káptalan, dr Takács Menyhért jázói prépost, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, báró Königswarter Malinie, Szahlender Károlyné, Justh Károlyné, özv. Kalendra Arminné adományait változtassa — *meg nem roszdásdó és el nem lopható mennyei kincse*. De külön kell kiemelni Grócz Béla prépostkanonok urat, az egyület bőkezű és fenkölt lelkü jótévőjét és barátját, akinek szellemi és erkölcsi kincsekben gazdag lelke és kifogyini nem tudó erszénye mindig tárva volt az egyület nemes célja előtt.

Ilyen keretben működik az ör-utcai községi iskola 2 termébe szétosztott nővédelmünk, amelynek szárnya alatt az 1914. január 14-iki adat szerint 88 pártfogolt van, kik közül 22 varrai jár, 16 cseléd, 3 nyomdában dolgozik, 7 üzletben, 9 cipőgyárban, 1 tügyárban és 30 otthon van.

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESETBEN AJÁNLVA.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.
KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményü

sérvkötőit, szuzpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási czikkeit, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálak, bidég,
anatómiai sérvkötők, amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, műlá-
bak és művégtagok, gummi cikkek, harisnyák stb és a még fel nem sorolható cikkek.
Külön próbaferem női és férfi kiszolgálásra. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és Iparosoknak árendaárny.

utcaikon, kávéházakban és zsuromon hullámzó társadalom"-ban a nők is hatalmas kontingens képviselnek, kiknek „a toalettből túlsok, lélekből aránytalanul kevés van,” kik a fényűzés, a hóbortos divatkor és az ezekkel együttjáró erkölcsi züllés rabjai.

De hál Istennek az újabb kori apostoli munkálkodásnak is megvannak a fényes eredményei!

Nem bókot mondok tehát, hanem örvedetes igazságot, midőn a nagyváradi kath. nővédő egyesület tagjaiban is kiemelem azt a hármas tulajdonságot, melyeket az apostolok, Krisztus szellemének megfelelően, koruk nőinél, a léha pogány erkölcsök helyett, sürgettek: az elrejtett belső ember felépítésére, a csendes és szerény léleknek romlatlanságára irányuló törekvést; — ennek a belső szilárd jámborságnak külső megnyilatkozását jócselekedetek által, melyeket „nem ötlet vagy sportszerűen végeznek (ismét Prohászka szavai) hanem a legnagyobb önzetlenséggel, önfegyelmesséssel és áldozatkészséggel idejük egy részét, mint visszavonhatlan adományt, mutatják be az urnak; — és végül ezen belső keresztény értékek megfelelő külső keresztény szerény fellépést a mindig vadabul előtörő fényűzés és divathóbort ellen, mely már abban az alsóbb rétegben is, melyre az ő missziói tevékenységük kiterjed, ijesztő mértékben szedi anyagi és erkölcsi áldozatait.

Az az Ur Jézus, ki az ő nevében nyújtott pohár viznek is jutalmat ígért, adjon ezért nekik legbősegebb földi és égi áldást!

Az elnöknő köszönetet mondott Grócz Béla kanonoknak beszédéért, megköszönte a jelenvoltak érdeklődését és további fáradhatatlan munkára buzdította a patronesszeket.

Végül özv. Szemely Kálmánné a tagok nevében szép beszédben mondott köszönetet az elnöknőnek, Szilágyi Dózsának, Gálffy Sándornak és az egyesület eddigi pénztárosának, özv. Krüger Viktornénak fáradhatatlan buzgóságukért.

Nem akarjuk az eredményt fényesnek mondani, de szerénység vádja nélkül merithetünk a multból bizalmat a jövőre, annál is inkább, mert együletünk a váradi-velencei zárdában a mult vasárnap új patronázst nyitott, amelynek a részleteit a jövő évi közgyűlésre tartom fenn.

Az egyház apostoli hivatásának dicsősítésével kezdtem jelentésemet. Záró mondataim átadom az Egyház fejének, aki szűkebbkörű személyes kihallgatásom alkalmával áldását küldte együletünkre, amelyet később fényképen sajátkezű aláírásával ellátva adott át. E fényképen így szól az aláírás magyarra fordítva: Legboldogabb Atya! Szilágyi Dózsa, premontrai-rendi tanár Szentséged lábához borulva a legalázatosabban kéri apostoli áldását az egész katolikus együletre, amely a gyárakban és otthonokban arcuk verejtékével dolgozó lányoknak lelki és testi védelmet ad, mind magukra a védő nőkre, mind pártfogoltjaikra egyenként és összesen a teljes bucsuval együtt haláluk órájára.

Legyen kérésed szerint az Urban a legnagyobb szeretettel.

Ez az áldás, amelyet ünnepélyesen az áldozás után átvettek, legyen az egyület tartalma és míg egyrésztől adjon erőt a szentszékhez való gyermeki ragaszkodásunknak, másrészt tegye az egyület működését is a megrendíthetetlen hit szikláján — áldástfakasztóvá a védők és pártfogoltjaik lelkére.

Róma, 1913. jul. 27.

X. PIUS.

Az új városatyák.

*

Dr Popovics Miklós.

Dr Popovics Miklósnak városatyává megválasztása bizonyítja legjobban, hogy a magyar nemzetben nincs gyűlölet a románok iránt. Dr Popovics Miklós egyszerre két listán szerepelt mint jelölt: a munkapárt listáján és a népszövetségnek is jelöltje volt. Tehát megválasztása a társadalom két nagy tényezőjének akarata volt.

A magyar államnak mindig voltak előkelő román származású hivatalnokai, amilyen volt például Papp Miklós pénzügyigazgató. Az államról fel lehet tenni, hogy a kinevezéseknél opportunizmus vezette. De a társadalom sohasem opportunus s csak a saját szimpatiajára hallgat. Mikor tehát a városatyaválasztáson dr Popovics Miklóst éppen Olaszi polgársága ily impozáns számú szavazattal városatyává választotta kétségtelen, hogy a választókat ebben a kérdésben csak az a tisztelet és megbecsülés vezette, amit dr Popovics Miklós személye iránt érzett.

Ezelőtt 20 évvel kezdte meg orvosi tevékenységét Nagyváradon mint kiváló képzettségű nőorvos, de csakhamar ismeretessé lett, mint belgyógyász is és hirneve évről-évre nőtt, úgy hogy ma egyike legkereset-

tebb orvosainknak. Nagyvárad társadalma méltónak ítélte őt arra, hogy önkormányzati ügyeinek tanácsában szavazatot adjon neki.

A kultura ügyében az egészségügynek hatalmas szerepe van. Jó közegészségügy nélkül nincs kultura. Dr Popovics Miklós a kultura ez ágának állott szolgálatában hatalmas tudásával és nagy enerzsiájával s mint a közegészségügy előkelő tényezőjét hívta meg a város közönsége, hogy főként e téren érvényesítse hosszú orvosi gyakorlatában szerzett nagy tudását.

Dr Popovics több előkelő intézetnek: a Szent Orsolya-zárda, a Szent József-intézet és a gör. kath. intézet orvosa.

Az új városatyában legy európai műveltségű, szerény modoru tagot nyert a városi közgyűlés, akinek most módjában lesz közegészségügyi programját érvényesíteni. Ez a választás egyben válasz volt arra a szabadkőműves taktikára is, mikor Popovitsot, a város polgárságának óhaja ellenére mellőzték egyik tisztí orvosi állás betöltésénél s helyette szabadkőművest forszírozottak keresztül. Olaszi intelligens közönsége megmutatta, mi a véleménye a szabadkőműves előnyomulásról. A Popovits Miklós személye iránt megnyilatkozott bizalom legjobban mutatja, hogy merre hajlik a komoly, higgadt polgárság bizalma.

Cseh gyógyszerészek üldöznek egy magyar csodaszert.

Feljelentés a bécsi rendőrségen. — Házkutatás Nagyváradon. Elkobozták a csodaszert.

Manapság, amikor a reklámnak olyan óriási ereje van, nem lehet csudálkozni Németi Mór különös szerencsésén. Németi Mór szimpla ember lehet, könyvelő a nagyváradi betegégyelőző pénztárnál és Szent János-utca 46 szám alatt lakik. A kettős könyvvitel mellett, amit nagyszerű pontossággal vezetett, csiklanzozhatta szívét a világhír ördöge, a nyomában guruló aranyak, gazdagsága s más éféle izgató szépségek.

Azonban nem kell azt himni, hogy Németi Mór könyvelő e hívságos világi célokért törte a fejét különös világitásu laboratoriumában valami csudaszer feltalálása miatt. Németi Mór maga is nagyot hallott, időnkint rémes fülzugása volt és nagyon szenvedett. Szüvedése sarkalta fantáziáját, álmatlanul töltött éjszakákon át kutatta a csudás szert, ami megszabadítaná irtózatoss szenvedésétől.

És Németi Mórnak hosszú évek alatt sikerült valami szert, valami titkos összetételű anyagot és ismeretlen keverékű folyadékot találnia, amely meglepően megjavította hallását.

A világhír.

Két évig próbálta szerét. Maga-maga volt a médium és ujjongott örömeiben, amikor tapasztalta, hogy a szer kitűnően beválk.

Először ismerősei körében propagálta találmányát, akik elragadtatással nyilatkoztak a különös szeréről. Aztán apránként hirdetések jelentek meg, amelyek átesaptak idővel a Kárpátokon is. Cseh, német, horvát lapokban reklamizáltak a nagyszerű orvosságot. Az egész monarchiában ismertté tette nevét, már kezdtek róla írni a nagy londoni lapok is, sőt az amerikai lepedőkön is megjelent neve.

Minderről csak éppen itt nem tudtak, itt a Körözs partján, nem tudta senki a

szük baráti körön túl, hogy egy új híresség bontotta ki szárnyait.

Megárt a dicsőség.

A reklámok zenéjére természetesen dült a publikum. Tömeges rendelések érkeztek. Magyar, német, orosz, cseh, tót és horvát nyelven írott prospektus volt az orvossághoz csatolva és a Szent János utcáról néha talicskával szállították a temérdek orvosságot a postára.

Legelőször csak a gyógyszerészeknek tünt föl a hangos reklám s a különös gyógyszer. A cseh gyógyszerészegylet a mult héten feljelentést adott be a bécsi rendőrségen Németi Mór ellen. Ugyanis utána néztek a szabadalmak között és ők nem találták sehol a Németi nevét. A feljelentésben kiemelik, hogy ilyen orvosság nincs accreditálva a monarchia területén s az egészségre ártalmas. Minden jel arra mutat, hogy ezt egy Németi Mór nagyváradi ur gyártja. Mivel valószínűleg humbug az egész, kérik, hogy a rendőrség derítse ki: van-e engedélye a titokzatos nagyváradi egyének az orvosszer előállítására és forgalomba hozatalára, továbbá kérik eltiltását, mert ártalmas.

Ezt a feljelentést a magyar belügyminisztérium utján leküldötték Rimler Károly polgármesternek, aki kiadta a rendőrségnek nyomozás végett.

A házkutatás eredménye.

Tegnap délben dr Berkovits Renée tisztí orvos megjelent Bíró József rendőrtisztviselővel és két rendőrrel Szt. János-u. 46. sz. alatt. Németi Mór nem volt otthon. A házkutatást megejtették és az meglepő eredménnyel járt.

Találtak több mint ezer hálalkodó levelet, amelyet a szer használói küldtek. Éppen egy szállítmány volt készen az asztalon, amelyet Párisba akart küldeni. A laboratóriumban pedig rábukkantak a csudaszer kamrára, ahol halomban állanak a kicsi fémrudcskák.

Mert az egész szer két centi nagyságu fémrudban van, amelynek két végén finom, lüktető és a legkisebb hangra is rezonáló hártya feszül. A fémrud egyik vége a fülbe kerül, másik része a fülkagylóban simul a tekervényekhez.

Találtak titkos összetételű zsirokat, amelyekkel előzőleg be kell kenni a fület. Mind- ezt lefoglalták és az orvosi hivatal tüzetes vizsgálat alá veszi. Ha tényleg ártalmas az egészségre, akkor megsemmisítik és Ném etit perbe fogják.

Gyanus, hogy a prospektus szerint csak három hónap múlva jelentkezik a hatás. Az orvosi jelentést kíváncsian várják. Egyébként még Németit sem hallgatták ki, aki bizonyára elfogadható érveket fog felhozni.

Halál egy elcsuszásból.

A sikamlós ut áldozata.

Megrendítő szerencsétlenség történt Körözstarján községben, mely alig pár órai járásra esik Nagyváradtól.

A község egyik igen tekintélyes és vagyonos gazdája hazamenet a község főutáján hirtelen megcsuszott a hibás lépés életét kívánta áldozatul, mert oly végzetesen bukott hanyatt a kemény jéggel borított utcán, hogy másnapra belső sérülése és agyrázkódása halálát okozta.

Az abnormis, átmenet nélküli időjárás miatt tükörsima és veszélyesen sikamlós utak városunkban is (hol az aszfalton még veszélyesebb a helyzet) sok baleset, félig komoly, félig humoros jelenet színterévé lettek, de a körözstarjánihoz hasonló tragikus esetre szerencsére még az idén nálunk példa nem volt, mert az aszfaltjárdák a jégpályákkal vetekednek.

A körözstarjáni végzetes esetről, melyet nagy részvétellel és sajnálkozással tárgyal a falu népe, tudósítónk a következőket írja:

Körözstarján lakossága kettős ünnepet ült az elmúlt héten. A lakosság többsége ugyanis román ajku, kiknek a keleti naptár szerint hétfőre esett vizkereszt napja. Ez az ünnep a legfőbbek közé tartozik az oláh népnél, melyet zajosan ül meg mindenki. Most is hangos volt a falu a mulatók nótájától. A falu korezmájában is folyt a tánc és szólt a zene, amivel a fiatalság szórakozott, míg az idősebbek az asztaloknál iddögáltak, a vizkeresztet egyesítve egy kis borkereszteléssel.

Az ünnepi hangulat hatása alatt a község egyik igen jómódu gazdája, Briskán Tógyer ellátogatott a vigadók tanyájára, bár máskülönbben ritkán szokott bevetődni a falu korezmájába.

Briskánt mindenki mértékletes, józan embernek ismerte, de hogy hogy nem az idei vizkeresztnek kivétel volt és ő is meg lehetőszen elázva bandukolt hazafelé a nagy- utcán levő háza felé.

Midőn Briskán hazafelé tartott, mellé szegődött Durgyó János, hogy a részeg embert valami baj ne érje. A község házáat elhagyva, Briskán diskurzus közben a jeges utcán egyet csuszott, majd hanyat vágódva elterült a földön. Nemsokára azonban magához tért és Durgyó János kíséretében haza ballagott.

A részeg ember otthon szokása ellenére egész csendesen viselkedett és a balesetről egy szót sem szólva ágyba feküdt és elaludt. A szerencsétlen ember azonban ebből az álomból fel nem ébredt, mert reggel már kihülten, élet nélkül feküdt ágyában.

Briskán halálát felesége vette észre, akít

a rendesnél hosszabb ideig hagyta aludni. Eleinte pálinka-mérgezésre gondoltak, de a helyszínen megjelent orvos a fején általált seb és zuzódásból konstatálta a halál okát: Kőszeghi Imre jegyző is megindította a vizsgálatot és Durgyó vallomásából is kétségtelen, hogy Briskán Tógyer baleset áldozata.

Briskánt, kinek 7 tagból álló nagy családjára van, tegnap temették Körözstarjában a falu népének élénk részvéte mellett.

A Régészeti Egyesület gyűlése.

Ásatások, néprajzi kutatások.

A Biharmegyei Régészeti Egyesület dr. Karácsonyi János kanonok alelnök elnöklésével tegnap délután öt órakor a vármegye-ház kistermében rendkívül érdekes választmányi ülést tartott. Az élésen résztvettek: Fetszer Antal püspök, Némethy Ferenc, Vucskies Gyula, pr. Wallner Ödön, dr. Thury Kálmán, dr. Hoványi Gyula, Középesi Gyula muzeumi dr. H. Fekete Péter, Ferdényi Olivér, dr. Géher Lambert, Peszeky Ferenc titkár.

A titkári jelentés után Karácsonyi János terjeszti be elnöki jelentését.

Előadja, hogy a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége feihívásához képest az egyesületnek pózlatos programot kell adnia és így az államsegély kiutalását. Az államsegély három irányban kérhető a muzeum könyvtára részére, a régészeti osztály részére ásatásokra és végül a néprajzi gyűjtemény gyarapítására.

A régészeti, illetőleg ásatások céljaira 3—4 éven át hiába kért az egyesület államsegélyt. Posta Béla a kérvények referense úgy nyilatkozott, hogy addig, míg az egyesület az ásatások vezetését képzett ásató rendezőre nem bízhatja, semmi értelme nincs az ásatásoknak.

Ellenben H. Fekete Péter, aki már néhány ásatásokon részt vett és kurzusokat hallgatott, államsegélylyel kiképezthetné magát és vállalkozhatna az ásatások vezetésére.

H. Fekete Péter nyomban nyilatkozik, hogy szívesen elvállalná az ásatások vezetését.

Karácsonyi János azt tartja, hogy H. Fekete Péter vegyen részt a Körözstarjában végzendő ásatásokon, amelyet Roska Márton tavasszal akar megkezdeni. Igaz ugyan, hogy az ásatások megkezdésére akadályok gördültek, de remélhetőleg az akadályok elsimittatnak.

Dr. Wallner Ödön kijelentette, hogy a vármegye rajta lesz, hogy a körözstarjáni urbéreseket által támasztott akadály elhárítsák az ásatásokra nézve. Így azután rövidesen több helyt lehet majd ezenkívül is ásatásokat végezni: Szalárdon, Köleséren, a sarkadi várban.

Vucskies Gyula indítványára az elnökség fel fogja kérni Báthory Ferenc tanárt, hogy a néprajzi gyűjtemény gyarapítására Belényes vidékén gyűjtsön érdekes néprajzi dolgokat.

Az elnök jelenti, hogy a városi betterment adó alá vette a muzeum épületét, mert ugymond a muzeum épület értéke a harmadik nagy hid által emelkedett. Az ügyet dr. Thury Kálmán ügyésznek adják át véleményezés végett.

Ezután még több apró ügyet intéztek el. Végül Középesi muzeumi ör jelentést tett, hogy milyen ajándékok érkeztek a muzeum részére.

Az ipari kontárkodás ellen.

Az Ipartestületi Asztaltársaság vita-estélye.

*

A nagyváradi Ipartestületi Asztaltársaság tegnap este tartott vita-estélyén ismét egy fontos kérdés került szónyegre, mely közelebről érdeklő a kisiparosokat.

Az összejövetelen nagy számmal voltak jelen az asztaltársaság tagjai.

Az asztaltársaság Szilvester-estélyének anyagi sikeréről a tegnapi hivatalos estélyen számolt be az elnökség. E szerint az estély tiszta haszna 148 K 20 f volt, mely összeg növeléséhez nagyban hozzájárult az asztaltársaság alantirt tagjainak áldozatkészsége.

Tombola tárgyakat adományoztak: Szilágyi Géza, Sz. Kocsis János, Mentor címfestő társaság, Tátray Sándor, Grünfeld Ignác, Ováry Testvérek, Kelen Béla, dr. Moskovits József, Fehér Mariska, Sinka László, Goldberger Lajos, Flegmann Ármán, Czegléd Jermiás, Róth Herik, Stern Jakab, Bumbera István, Leitmann Gábor, Lőrinci Lajos, Standary György, Schön Lipót, Steiner-féle finom sütőde, Mester Juliánna, Simon Lajos, Varga György, Valentini István, Lebovits Rudolf, Sziládky Ernő, Máthé István, Papp József, Leitner László, Mudura György, Balla és Grósz, Iványi István. Fogadják szíves és a jótékony cél érdekében tett adományokért az asztaltársaság köszönetét.

Ugyancsak a tegnapi összejövetelben határozta el, hogy szegény és arra érdemes iparosok között 300 koronát fog kiosztani a legnagyobb körütekintés mellett, hogy csakis arra illetékes egyének kapják az összeget meg. Ennek keretében határozatott az is el, hogy a segélyezett nevet sem az összejöveteleken, sem a sajtóban nyilvánosságra nem hozzák.

Ezután következett Ungerleider Mór felolvasása, melyben igen nagy készütséggel és rátermettséggel foglalkozott az ipart megnyomorító kontárkodási rendszerrel, mely mai napság különösen el van harapózva, ártalmára a léttel amugy is küzködő iparosoknak.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

HIREK

Tájékoztató.

Január 22. Rendkívüli városi közgyűlés délután 3 órakor.

Január 22. Váradvelencei takarékpénztár közgyűlése d. u. 4 órakor.

Január 25. d. u. 3 ó. Nagyvárad Athletikai Club közgyűlése a városházán.

Január 24. Táncestély a Kaszinóban.

Január 25. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Jan. 25. Csatornázási biz. ülése a városházán d. u. 4 órakor.

Jan. 29. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése délután 5 órakor.

Február 1. Gazdasági és Iparbank közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 1. Evang. nőegylet tevéstélye a Sasban.

Február 6. A velencei Kath. Kör teaestélye.

Február 8. Izr. nőegylet teauzsúrja a Ker. Csarnokban d. u. 5 órakor.

* Farsangi ebéd gróf Széchényi püspöknél. Gróf Széchényi Miklós püspök tegnap este 7 órakor adta második farsangi ebédjét, melyre hivatalosak voltak: Ambrózy György, báró Baich Péter, Balogh Kálmán, Bary József, Belányi Imre, Belopotoczky Kálmán, Bosits Miklós, dr. Bozóky Alajos, Bölönyi József, dr. Bundala Nihály, dr. Cziffra Kálmán, Dus László, Fráter Barnabás, Grallert Konrád, Grócz Béla, Halász Gyula, Heilinger József, Hlatky Endre, Hofbauer Pál, dr. Hoványi Gyula, Huzella Gyula, dr. Imrik Gusztáv, dr. Karácsonyi János, Kereszty Kornél, Keszte István, Kiss István, Kolosy Béla, dr. Konrád Jenő, dr. Konrád Márk, Kovács S. János, Kunn Frigyes, Logosehan Miklós, Markovits Antal, Markovits Kálmán, Mayer Antal, dr. Mayer László, Molnár Géza, Móricz Ernő, Csécsi-Nagy Imre, Örley György, Papházy Iván, Pap János, Patzák Kálmán, Peiser Károly, Plathy Miklós, Reck Géza, Scholtz Béla, Siket Traján, Szokoly Elemér, gróf, Teleky Sándor, Vass Bertalan, dr. Verzár István, gróf Zichy Frigyes, Zsilinszky István.

* Rendkívüli városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a városi tisztviselők fizetési szabályrendelet-tervezetét tárgyalják. A közgyűlésre a polgármester a következő meghívót boesátotta ki:

Valemennyi bizottsági tag Urnak! Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az 1912. évi LVIII. t. c. alapján módosított fizetési szabályrendelet-tervezet tárgyalása végett folyó évi január hó 22-én — csütörtökön — d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Erre a közgyűlésre bizottsági tag urat ezennel meghívom. Nagyvárad, 1914. január 14. Rimler Károly polgármester.

A rendkívüli közgyűlésre vonatkozólag a következő sorok közlésére kértünk fel: Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az 1912. évi LVIII. t. c. alapján módosított fizetési szabályrendelet tervezet tárgyalása végett holnap január 22-én, csütörtökön délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A módosított szabályrendelet-tervezet teljes szövege Nagyvárad város hivatalos közlönyének az 1913. évi december hó 9-én megjelent 22. számában közreadatott és ugyancsak közöltetett még pedig a tanácsi — és ad hoc. bizottsági tervezet könnyen áttekinthető szembe állításával a december hó 31-én

megjelent 24-ik számában. Mindkét közlöny megküldetett a törvényhatósági bizottság összes tagjainak, utóbbi az ujonnan beválasztott vagy virilis tagoknak is. A holnapi közgyűlés tárgyalásának megkönnyítése érdekében felkérem a törvényhatóság igen tisztelt tagjait miszerint közlönyünk elmúlt évi 24. számát a közgyűlésre magukkal méltóztatassanak elhozni.

* Ujságírók gyűlése. A nagyvárad Ujságírók Egyesületének választmánya pénteken délután 3 órakor a Royal külön termében ülést tart, melyre a választmányi tagokat ezuton meghívja Marton Manó ügyvezetőelnök s Károly József titkár.

* A vasuti felügyelőség ideiglenes helyiségei. Már említettük, hogy az ez évi augusztus hó elsején Nagyváradon felállítandó vasuti üzletvezetőség hivatali helyiségeinek bérletére vonatkozó szerződést a máv. igazgatósága aláírta ezzel biztosítva van az üzletvezetőség felállítása. Nagyvárad városa az üzletvezetőség hivatalainak ideiglenes elhelyezésére, amíg a végleges épület elkészül, a Gerliczy-utca mellett lévő Darvassy-házakat vette bérbe, amelyeket azonban a hivatal céljainak megfelelőleg át kell alakítani. A máv. igazgatósága dr. Szerbák J. igazgatóhelyettes és Hocheiser főfelügyelő vezetése alatt egy bizottságot küldött le Nagyváradra, hogy az épület átalakítása iránt tárgyaljon a várossal. A kiküldöttek tegnap voltak Nagyváradon. Ugy délelőtt, mint délután tárgyaltak Rimler Károly polgármesterrel, Kőszeghy József főmérnökkel és dr. Thury László v. főügyésszel. A tárgyalások a kellő eredményre vezettek.

* A bihari gazdakör megalakulása. Az alakuló gyűlésre vasárnap délután 3 órára összehívott gazdaközönség igazán impozáns számmal jelent meg Biharon a községházán. Ott volt a bihari gazdakör színe-java, a helyi értelmiség kivétel nélkül, oly annyira, hogy a községháza tanácstermében meg sem fértek a megjelentek. Sokan a folyosón várták a gyűlés lefolyását. A földművelésügyi minisztérium részéről megjelent Ipolyi Keller Gyula a nagyváradai kirendeltség főnöke, a Biharmegyei Gazdasági Egyesület részéről Papp Imre titkár, a közigazgatás részéről Ertsey Lajos főszolgabíró, Bihar község képviselőjében Váry O. András községi jegyző és Marjay Albert bíró. Ertsey főszolgabíró megnyitó szavai után Ipolyi Keller Gyula kirendeltségi főnök szép szavakkal hívta fel a gazdákat az egyesülésre. Beszéltek még Szentkirályi J. Zoltán plébános, Papp Imre titkár, mindketten lendületes beszéddel világították meg a közös cél elérésére feltétlen szükséges egyesülést. Ezek után a gazdakör 61 taggal megalakult. Elnökül Szentkirályi S. Zoltán plébánost, alelnökül Tarnóczy Lajos ref. lelkészt választották. Jegyző lett Vértés Ernő r. kath. kántortartó, pénztárnok G. Szabó Lajos, választmányi tagok Szabó József, Bereczky Dániel, D. Sárközy Lajos, Nilgesz József, Lakatos Sándor és Tarr Márton. Számvizsgáló bizottság elnöke: Váry O. András, tagok: Marjay Albert és Simon János. Gépgondnokok: Zakar Mihály vármegyei utbiztos és Petrányi Ferenc malomtulajdonos. A megalakulás után Szentkirályi J. Zoltán elnök határozott beszéddel buzdította a tagokat az egyetértésre, fáradhatatlan működésre és még a sikertelenség esetén is törhetetlen kitartásra. Reméljük, hogy az új Gazdakör sok jót tesz a község érdekében.

* Nem bünös! Farkas Lajosról a rendőrség igazolja, hogy ellene bünvádi eljárás nincs folyamatban. Ennélfogva eukorkáit joggal árulhatja, mert az engedélyt nem vonták be tőle.

* A brassói kath. nagygyűlés. Telefonon jelenti tudósítónk: Hétfőn volt az erdélyi kath. nagygyűlés második napja. Délután szociális konferenciát tartottak, este 6 órakor volt a II. diszgyűlés, amelyen herceg Hohenlohe Károly Egon, Haller István és Haszér Károly beszéltek. Kedden reggel szentességimádás és ünnepélyes szentmise volt, amelyet Hohenlohe Károly, Egon herceg, nagyzebeni főesperes tartott. A zárógyűlésen Vass József, Rakovszky István és Bélyes Dénes brassói főgimnáziumi tanár, a népszövetség helyi igazgatója beszéltek.

* A csatornázási bizottság ülése. Nagyvárad város csatornázási szakbizottsága hétfőn, január 26-án délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* A testvér volt a rablógyilkos. Tegnap számunkban megemlékeztünk arról a rejtélyes rablógyilkosságról, amely Kosgyán községben történt. Azóta meglepő fordulat állott be az ügyben. A csendőrök letartóztatták a meggyilkolt Hordán János 18 éves öccsét, Hordán Demetert, aki bevett fejjel érkezett a faluba s eladta, hogy mindkettőjüket ismeretlen emberek támadták meg. Vallomása közben azonban ellentmondásba keveredett s anélkül is olyan gyanusan kezdett viselkedni, hogy a csendőrök ezen irányban kezdtek nyomozni, nem ő volt-e a tettes. A feltevés helyes volt, kiderült, hogy a megtámadás mese, a fejbeverés is csak a gyanu elhárítására szolgált, mert ő maga volt a tettes. Hordán Demeter még tagad, de a bizonyítékok ellene szólnak. A pénz egy részét is megtalálták nála.

* Halálozás. Özv. Mándi Márton Imréné szül. Groszy Ágnes f. hó 19-én d. u. 5 órakor 75 éves korában meghalt. Temetése ma d. u. 3 órakor lesz a Körözs-utca 23. sz. gyászszobából.

Hirdetmény. A Polgári Takarékszövetkezet felszámoló 1911—1913. évi 16-ik évtársulatának befizetési a reá eső osztalékkal együtt folyó hó 16-ától kezdve délután 3-tól 5-ig kifizettetnek. Az igazgatóság.

* Árverés a kiállításon. A Fekete Sasban levő képkiallításán esütörtökön meglepően olcsó áron juthat a község kiváló művészek értékes képeihez. A kiállító művészek ugyanis megbízták Fränkelt, hogy tartson nyilvános, önkéntes árverést. Az árverést holnap 10—1-ig és délután 3—6-ig tartják meg.

* Gyilkos orvadász. Szalontáról jelentik: Pribék Antal sarkadi eszsz tegnap délután lövöldözést hallott a sarkadi szőlőskert felől. Odament s egy sötét alakot látott a kertárokban, aki jobb kezében egy kétesövű fegyvert szorongatott. A eszsz kérdésére elmondta, hogy Szabó Fereneknek hívják; majd mikor a eszsz a fegyvertartási engedély után érdeklődött, Szabó Pribékre fogta a puskáját s lelőtte. Pribéket haldokolva szállították be Sarkadra s az esetről rögtön értesítették a szalontai csendőrséget, ahonnan két csendőr ment ki Sarkadra. Pribéket a csendőrök még életben találták s kihallgatták. Pribék eladta a dolgot, hogy Szabónak nem látta az arcát mert sötét volt, de azt tudja, hogy Szalonta felé menekült el. — A nyomozás a legszelesebb mederben megindult Szabó kézrekerítése iránt.

* **A nagyváradai m. kir. honvéd zenekar** ma szerdán a Fekete Sas kávéházban nagy opera estélyt rendez, hárfá kísérettel. Műsor a következő: 1. „Fejérvári” ünnepi induló Neuner. 2. „Most vagy soha” keringő Waldteufel. 3. Nyitány „Maritana” c. op. Wallace. 4. Nagy ábránd a „Pillangó kisasszony” c. op. Puccini. 5. a) „Szirének dala” éjji dal Fuchs. b) „Bucu egy szép asszonytól” dal Zerkovitz. 6. a) „Alom” kis ábránd, vonós négyes hárfá kísérettel Albert. b) „Siófoki emlék” kislevele solo Albert. Szünet. 7. Nyitány „Stradella” c. op. Flotow. 8. „Bécsi új népzene” egyveleg Komzák. 9. Szerelmi keringő Ziehrer. (A legközelebbi hangverseny szombaton.)

* **Elveszett bankócsomó.** Darabanth Béla Uri-utca 38. sz. szám alatti lakásának kapujában ma délelőtt a levélhordótól 100 koronát vett át, amely 4 drb 20 koronás, 1 drb 10 koronás papír és 10 kor. ezüst pénzből állott. A papír pénzt egy a zsebében talált levélborítékba tette azzal a szándékkal, hogy a szomszédban lakó Grünwald Jenőhöz átviszi. Utközben azonban valami módn elvesztette. Kéri a szegény 74 éves ember, hogy a becsületes megtaláló az elveszett összeget szolgáltatassa át a rendőrkapitányi hivatalnak.

* **Uj női zenekar a Koronakávéházban.** Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rácz Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedű és kuplé énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedű és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szólista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bőgős és Fonyó Tihámér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a Nevetőférfj, Katona dolog, a Mozikirály stb. és az összes klasszikus ujdonságokat. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor Szíves pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

* **Egy jóforgalmu sütőde** lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó. Cim a kiadóban.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagő-kapu mellett

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* úri- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Körház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhelye van szakfelügyelet alatt. *Telefon: 13-52.* Benzín és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Erdekében áll mindenkinék pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyílt Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Felhívás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárúsítjuk, u. m.: férfi és női ernyők *óriási választékban*, női, férfi és gyermek téli kesztyűk, gallórvédők, női lélekmelegítők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és acélárúk és egyéb dísz tárgyak *óriási választékban*, minden elfogadható áron. — Üzletünket február 1-re a Szent László-teri volt Radó-féle helyiségbe helyezük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS** és TÁRSA.

x **Január 1914. — Egy új szám!**

Ujtás történt az Aszódi cukorka üzletébe ugyanis a kinek nem szükséges egész doboz Kugler Gerbeaud cukorka, hanem kimérve akar venni, mai naptól a Csokoládé Király fiók üzlete az Aszódi cégnél — azzal fog kedveskedni vevőinek, hogy éppen úgy mint Budapesten, kisebb mennyiségben is élvezheti a vásárlóközönség a Kugler bombont, budapesti árakkal. Így tehát már 10 dekánként is beszerezhető, valamint 1/8-, 1/4-, 1/2- és 1 kilós dobozokban. Ezen ujtásnak bizonyára örvendezni fog sok-sok szép leány. Vigyázat Rákóczi-ut, nem Bémer-téren van az Aszódi-fiók, fő üzlet Kossuth-utca, II-ik fiók Kert-utca.

x **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ha a választást megsemmisítik.** Mi azért is elmegyünk a *Párisi Bazárba* a *Sas passagőbe* és választunk magunknak játékot, ajándéktárgyakat. báli és farsangi cikkeket.

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint, Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Sikkes, elegáns** modell kalapjaimból visszamaradt szép választék, azokat féláron alul árusítom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készítek is. Tisztelettel *Ujhelyi Róza* Nagyvárad, Rimanóczy-utca Royál-kávéházzal szemben.

x **Teljesen ujonnan van átalakítva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van díszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik *Fitz Sándor* bérlő.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehéreneműek, uri divatcikkék legolcsóbban beszerezhetők Feketé-nél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchenyi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „Bartos harisnyája tartós.” Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nőikül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ IRODALOM

Heti műsor.

Szerda: Konventbiztos.
Csütörtök: Konventbiztos.
Péntek: Katonadolog.

A KONVENTBIZTOS.

Dr Farkas Pál, aki tudvalevőleg az önkéntes naplójával nyerte meg az olvasóközönség igazán széles köreinek tetszését és aki azóta sem tudott más művével hasonló sikert aratni, újabban történelmi tanulmányokkal foglalkozik. Kivált a francia forradalom kapta meg lelkét. Annyira beleélte magát ebbe a véres korszakba, hogy az általa tanulmányozott kort színpadra is kívánta vinni. Így született meg a konventbiztos, inkább történelmi tanulmányok, mint költői ihlet eredménye gyanánt.

A darab meséje egyszerű, áttekinthető. Hőse Carabas polgár, a konvent kiküldött biztosa egy vidéki városban, aki előbb vérből gázol, aztán kedvese, Margot rábeszélésére a vádlottak ügyeivel maga is kezd törődni, rájut sok hallatlan gazságra, melylyel ártatlanokat juttattak a jakobinusok vérpadra s beszünteti a további gyilkosságokat. Nem tudja, hogy Margot mindezeket holtan hitt, de visszatért előbbi barátja, a royalista d'Arville gróf kedvéért tette. A jakobinusok Carabast feljelentik, új konventbiztost küldenek ki, ekkor Carabas Margot-t még idejében elküldi, hogy d'Arvilleé lehessen újra, ő maga pedig a vérpadon, vagy az itteni előadás szerint önkeze által hal meg.

Az egészben a történelmi miliő jó: azért irtak, hogy történelmi tanulmányok, nem pedig költői ihlet eredménye a konventbiztos. A mese erősen valószínűtlen, a jellemek többnyire stilizáltak, a párbeszédnek néhol tulságosan elnyulnak. Inkább kisebb dolgokban esillan meg az író: így legsikerültebb nem a két főhősnek, hanem a szájas Duvalnak az alakja s jó megfigyelésre vall, egy apró epizód, mikor t. i. Margot először régi kedvese visszatértének hírére kezd a virágoknak örülni. Néhány ilyen sikerült ötlet az igazi író mutatja, de általában az egész dráma inkább három felvonásra osztott becsületes karkép, szorgalmas írónak kevés ihlettel, sok igyekvéssel megírt darabja, nem rossz, de nem is lép meg zsenialitásával.

Az előadás is efféle volt: jó átlagmunka, különös sikerek és különös balsikerek nélkül. Legjobb alak volt Sik jakobinusa. Maszkja, hanghordozása, egyaránt tökéletesek. Igen finom vonásokkal dolgozta ki Hunyady a filozófus gyógyszerész szerepét.

Bihari (Carabas) tulságosan szavalt s az állandó napoleoni póz is fölösleges volt. Az ő szép organuma rendes szavaló modora mellett klasszikusabban, jobban érvényesül. Étsy Emilia Margotja és Varsa d'Arvilleje két hideg szív fellobbanását és fojtott tüzt jól adták vissza. Gróf nem tudott szerepébe egyéniséget önteni, Radocz pedig igen rosszor alkalmazott valamit kis szerepében az ő fanyar komikumából. A tömegjelenetek jók voltak, általában a rendezés — gondoljuk, Bihari műve — csak elismerést érdemel.

Uj Idők.

A Petőfi Társaság diszülésén olvasták föl József királyi herceg színes és érdekes utirajzát, amely Képek a Szaharából címmel az Uj Idők e heti számában jelent meg. A festői leírásokban gazdag cikket a fenséges író számos szaharai fényképe díszíti. Az Uj Idők közli még Herczeg Ferenc regényét. A hét svábot; Lovik Károly elbeszélése, Faragó Jenő tangójelenete mellett ott találjuk még Révész Andor érdekes cikkét. Egy királyné leveleiből címmel, Krudy Gyula zsánerképét és Farkas Pál Egy tanár jegyzetei című új regényes rovatát. Verset Lányi Sarolta és Feleki Sándor irtak. A képek közül kiemeljük a farsangi jelmezek képsorozatát. Mühlbeck Károly tréfas rajzait, Kossuth Ferencné areképét.

Az Egyházi Közlöny (szerkesztik; Gerely József és Hivatal József) legújabb számában a vezető cikket a Fehér Színházról Hivatal József írta. Időszzerű kérdésképpen az angol egyház szenzációjáról, a Kikuyu-vitáról kapunk cikket. Ugyancsak a liturgia rovatban a Breviarium rubrikáknak egészen új megváltoztatásáról. Huber tanár, dr Sipos István egy-egy cikke, nagy irodalmi rovat teszik teljessé e kitűnő folyóirat, melyben az Egyetemes Egyház rovat most is érdekes és kimerítő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Esterházy-u. 19. Előfizetés egy évre 12 korona.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A gyujtogató gazda. Tegnap számunkban megemlékeztünk a nyimoedi gazda ügyéről. Az esküdtbiróság tegnap folytatta a tárgyalást, amelynek befejezése után az esküdtek bűnösnek mondták ki Hiner Pétert, akit a bíróság a verdikt alapján 3 évi fegyházra ítél. Az elítélt semmi ségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

TÁVIRÁTOK

Kossuth állapota.

Budapest, jan. 20.

A nagybeteg államférfiu az éjszakát a körülményekhez képest nyugodtan töltötte. Több órán át aludt. Délben orvosai ismét konziliumot tartottak.

A sikkasztó munkapárti elnök Szabadka, jan. 20.

Brán Dezső a szabadkai munkapárt elnöke, a kit sikkasztás miatt Londonba letartóztattak és már két hónap óta vizsgálati fogságban ül, agyszélhűdésben meghalt.

Borzalmas gyilkosság.

Arad, jan. 20.

Az aradmegyei Szikula községben éjnek idején meggyilkolták és kirabolták Albis Péter földművest és

a feleségét. A gyermekek, akik a másik szobában aludtak, semmiről sem tudnak semmit.

NYILTER

A közkedvelt

Szent János idénysörötét és maláta dus (à la Salvator) hordókban és palackokban már kapható és megrendelhető

Bognár és Szántó cégnél.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.68
Buza májusra	— — —	11.65
Buza októberre	— — —	10.77
Rozs áprilisra	— — —	8.92
Rozs októberre	— — —	8.47
Zab áprilisra	— — —	7.75
Zab októberre	— — —	7.77
Tengeri májusra	— — —	6.74

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	841.75
Osztrák hitelrészvény	—	635.50
4%-os koronajáradék	—	82.90
Osztr. magy. államv.	—	713.—
Jelzálogbank	—	436.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	519.—
Hazai bank	—	287.75
Magyar bank	—	528.—
Keresk. bank	—	3795.—
Rimamurányi	—	638.50
Salgótarjáni kőszén	—	752.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1005.—
Közuti vasut	—	618.50
Városi villamos	—	316.50

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADAR.

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképezési cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Széchenyi-tér 2. szám.

Rimanóczy palotával szemben.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel
Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Belépési felhívás.
A
Magyar Takarékszövetkezet
(Sas-palota I. emelet) megnyitotta
X. évtársulatát.

Az igazgatóság ezúton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű üzletrész jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján eszközölhetik. Az új évtársulat 3 év eltelté után feloszlik s a tagok az általuk eként megtakarított tőkét a takarékpénztári kamatnál magasabb haszonrészesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjai befizetett tőkéjük $\frac{1}{5}$ részét kölcsönvehetik.

A szövetkezet tagjaitól mulasztási illetéket nem szed. A fizetés megszüntetése esetén befizetett tőkéjüket minden levonás nélkül a következő évtársulatba átviszi.

Befizetések ünnep és vasárnap kivételével naponként délelőtt és délután a hivatalos órák alatt eszközölhetők.

Belépni szándékozók felkéretnek, hogy ezen szándékukat a Magyar Bank helyiségében Sas-palota I. emelet mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1914. január hó

Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

Szuperfoszfát Telefon 969. sz.
Műtrágya

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemű veteményeknek földjavítására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékű a terménytöbblet.

Kondor Dezső
cement, cementcső és fedéllemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

A
jó bornak
nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kötöny saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

17911—913. számhoz.

Ujabb felhívás
az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazok, kik a folyó évi III-ad s IV-ed oszt. kereseti- s tőkekamat adóra vonatkozó vallomásukat a már közzétett határidőken vagyis mai napig be nem adták, hogy ezt a vallomásukat 8 nap alatt annnyival inkább adják be, mivel ehezkező esetben adójuk hadm. díjuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapítani.

Megjegyeztetik: hogy a fenti címeken már az előző évben megadóztatottak is, újonnan vallomást adni kötelesek.

Kelt Nagyváradon, 1914. évi jan. 20.

Városi adóhivatal.

NYÍRNYEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kütgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Belépési felhívás.
A **Polgári Takarékszövetkezet**
Kossuth Lajos-utca 4. szám.
1914. január 1-én megnyitotta
19-ik évtársulatát

Az igazgatóság ezúton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű számu törzsbetét jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések $\frac{1}{10}$ része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítanak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékszövetkezet”
igazgatósága.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.

Main railway schedule table for Budapest-Nagyvárad-Kolozsvar route, including station names and departure/arrival times.

Vertical schedule table on the right side of the main table, listing specific train services and their destinations.

Nagyvárad—Vasköh.

Veszto—Kötegyan—Pusztahollöd.

Table for Nagyvárad-Vasköh route, showing station names and train times.

Table for Veszto-Kötegyan-Pusztahollöd route, showing station names and train times.

Szombatsag—Venterrogoz—Bihardobrosd.

Table for Szombatsag-Venterrogoz-Bihardobrosd route, showing station names and train times.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad—Ujdombóvár—Fiume.

Nagyvárad—Gyoma.

Table for Nagyvárad-Békéscsaba-Szeged-Arad-Ujdombóvár-Fiume route, showing station names and train times.

Table for Nagyvárad-Gyoma route, showing station names and train times.

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Debreczen—Nagyvárad.

Table for Székelyhid-Margitta-Szilágysomlyó route, showing station names and train times.

Table for Nagyvárad-Ermihályfalva route, showing station names and train times.

Table for Debreczen-Nagyvárad route, showing station names and train times.

Sárand—Nagyléta—Vértés.

Table for Sárand-Nagyléta-Vértés route, showing station names and train times.

Textual information at the bottom left, likely providing details about train services or schedules.

Textual information at the bottom right, including a notice about a newspaper subscription.

Uj párisi szabadalmazott „Tangó” tűző

A világ legkényelmesebb tűzője, blanchett helyett új modern zárral, Magyarországi egyedüli képviselője kizárólag:

Rosenzweig tűzőgyár
Szalárdi-utca 9. szám.

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses
fűszer és csemegeárakat
előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel
Özv. Kádár Jánosné
elsőrangu fűszer és csemege kereskedést,
bor, pezsgő, délgümölcsök és csirkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozatal.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,
évlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

A Magyar Földrajzi Intézet Világatlása,

szerkesztik:

Kogutowicz Károly dr.
és Littke Aurél dr.

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több mint 130.000 helynevet.

A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. Ez az egyedüli magyar nagy kéziatlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlasszal szemben tamasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . 50 K
Ára a füzetekhez való diszes félbörnyűjtőknek . . . 10 K
Megrendelhető a diszes félbörnyűjtésű kiadás is (megj. 1914. jul.) 60 K

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.
Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat
stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest, V. Rudolf-tér (Margithid, pesti hidő.)

Eredeti
Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntárték,
valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
hímérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.